

Acte presidit pels Prínceps d'Astúries

Lliurament dels Premis Nacionals del Ministeri de Cultura a Lleida

- Corresponen a: Lletres Espanyoles, Poesia, Narrativa, Assaig, Literatura Dramàtica, Literatura Infantil i Juvenil, Història d'Espanya, Còmic, Millor Traducció, Obra d'un Traductor, Foment de la Lectura, Millor Tasca Editorial Cultural, Periodisme Cultural, Il·lustració, Arts Plàstiques, Fotografia, Restauració de Béns Culturals Patrimoni de la Humanitat, Música, Dansa, Teatre, Circ, Televisió, Disseny de Moda, Teatre per a Infants i Joves i Músiques Actuals

12-juliol-2011.- Avui s'han lliurat a Lleida els Premis Nacionals que concedeix cada any el Ministeri de Cultura. L'acte ha estat presidit pels Prínceps d'Astúries, acompanyats de la ministra de Cultura, Ángeles González-Sinde, el conseller de Cultura, Ferran Mascarell i l'alcalde de la ciutat, Àngel Ros.

En nom dels premiats han parlat Angels Margarit, per Arts Escèniques i Música; Narcís Ibáñez Serrador, per Indústries Culturals, José Manuel Ballester per Belles Arts i Josep Maria Castellet, per Llibre.

Els guardonats en l'edició de 2010 són els següents:

PREMIS NACIONALS DEL LLIBRE

Lletres Espanyoles

Josep Maria Castellet (Barcelona, 1926), guardonat pel conjunt de la seva tasca literària. Crític literari i assagista. Va ser el principal teòric i defensor a Catalunya del "realisme històric". L'antologia Poesia catalana del segle XX, coescrita el 1963 amb el crític Joaquim Molas, es considera el "manifest" d'aquesta tendència. A partir de 1968, la intenció crítica de Castellet va evolucionar cap a l'estructuralisme. Des d'aquesta perspectiva

va escriure els assajos, Iniciació a la poesia de Salvador Espriu i Josep Pla o la Raó narrativa. Castellet va ser un dels crítics més influents en la renovació tècnica i estètica que va suposar la generació dels 70. D'entre les seves obres es poden esmentar L'hora del lector i Nou novíssims poetes espanyols, Narracions catalans del segle XX, així com els seus llibres de memòries: Memòries Poc formals d'un director literari i Els Escenaris de la memòria. El 2009 va publicar Seductors, il·lustrats i visionaris: sistema Personatges en temps adversos. Va ser el primer president de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (1978-1983). El seu treball editorial l'ha desenvolupat com a director literari d'Edicions 62 i Ediciones Península, i com a conseller i president de Grup 62. Des de l'any 2006 és degà de la Institució de les Lletres Catalanes.

Poesia

José María Milers Sall (Vegueta, Las Palmas de Gran Canària, 1921) mort el setembre de 2009. Premiat per la seva obra Quaderns (2000-2009). El 1946 va publicar els seus primers poemaris. Va fundar amb els seus germans Manolo, pintor, i Agustí, poeta, la col·lecció Planes de poesia (1948-1951). En anys successius es va dedicar a la preparació de llibres artesanals, que signava en ocasions amb el pseudònim Juan Martín El Empecinado i va col·laborar amb el seu poemari Aire i fum en un altre projecte literari familiar, la revista Millars. A més va compondre lletra i música de cançons com Campanes de Vegueta o De Beling i va exposar la seva obra plàstica a Las Palmas, Tenerife i Madrid. Refundar Planes de poesia i va publicar Ritmes lucinants. A partir de Faig meva la llum el 1977, les seves publicacions se succeeixen fins Quaderns (2000-2009) i Aquesta llum que ens crema les seves últimes obres, publicades després de la seva mort.

Narrativa

Javier Cercas, (Ibahernando, Càceres, 1962), premiat per la seva obra Anatomia d'un instant. És llicenciat i doctor en Filologia Hispànica i professor de literatura espanyola a la Universitat de Girona. La seva primera obra va ser un llibre de contes, El mòbil, al qual van seguir l'assaig L'obra literària de Gonzalo Suárez i les novel·les L'inquilí, El ventre de la balena i Soldats de Salamina. És també columnista i ha recopilat els seus articles en Una bona temporada i les seves cròniques en Relats reals. La seva novel·la Anatomia d'un instant analitza la figura d'Adolfo Suárez, partint de l'intent de cop d'Estat ocorregut el 23 de febrer de 1981. La seva obra ha estat traduïda a més de vint llengües.

Assaig.

Anjel Lertxundi (Orio, Guipúscoa, 1948), premiat per la seva obra Eskarmentuaren paperak. Escriptor, crític literari, periodista i guionista de

televisió. La seva producció abasta gèneres literaris com la literatura infantil i juvenil, la narració, l'assaig o la poesia, generalment escrits en euskera. A més de l'obra guanyadora, traduïda al castellà el 2010 amb el títol Vides i altres dubtes, altres assaigs de l'autor són Mentura Dügün art i Itàlia, bizitza hizpide. Ha rebut el 1983 i 1992 el Premi de la Crítica de Narrativa en euskera. També ha obtingut el Premi Euskadi de Literatura en basca el 1999 per Argizariaren egunak. És un dels fundadors de l'Associació d'Escriptors en Llengua Basca i va ser el seu primer president (1982-1985).

Literatura Dramàtica

Lluïsa Cunillé (Badalona, 1961), premiada per la seva obra Aquell aire infinit. Autora teatral, escriu indistintament en castellà i català. Va ser una de les quinze autores del muntatge Sopa de Ràdio, programa amb què Cadena Ser commemorar els 75 anys del naixement de la ràdio a Espanya. Ha obtingut, entre altres, els premis Ciutat de Lleida de teatre (1997) amb Doze Treballs, el Ciutat de Barcelona, (2005) amb Barcelona, mapa d'ombres, el Premi Max de les Arts Escèniques al millor autor teatral en castellà (2007) també per Barcelona, mapa d'ombres, el Premi Lletra d'Or (2008) per Après moi, le déluge. La Generalitat de Catalunya li va concedir el Premi Nacional de Teatre el 2007.

Literatura infantil i juvenil

Eliacer Cansino (Sevilla, 1954), premiat per la seva obra Una habitació a Babel. Catedràtic de Filosofia. La seva obra s'ha centrat en la literatura infantil i juvenil amb títols com: El llapis que va trobar el seu nom, Un desastre de pel lícules, a, El gegant que va llegir El Quixot, sessió golfa, Llegendes de Bécquer explicades per Eliacer Cansino, Les meves primeres llegendes de Bécquer, Ok, senyor Foster o Julián té por. Ha escrit també novel·les com L'aposta de Pascal o Acer inoblidable. La seva obra ha merescut tota mena de reconeixements, entre els quals figuren el Premi Anaya de Literatura Infantil i Juvenil (2009) per Una habitació a Babel o el Premi Alandar de Narrativa Juvenil (2009) per Ok, Senyor Foster.

Millor Traducció

Mauro Armíño (Cereceda, Burgos.1944), premiat per la seva traducció de l'obra Història de la meua vida de Giacomo Casanova. És crític literari, periodista i traductor. Va estudiar filosofia i lletres a la Universitat Complutense de Madrid. El 1971 va ser guardonat amb el premi de traducció Fra Luis de León per la seva Antologia de la poesia surrealista. Ha realitzat la traducció de l'obra de teatre París 1940 de Louis Jouvet, que va obtenir el 2003 el Premi Max a la Millor Adaptació d'Obra Teatral. Ha traduït a autors russos, gallecs, bengalís, anglesos, i principalment francesos, entre ells Pierre Corneille, Molière, Rousseau, Alexandre

Dumas, el marquès de Sade, Jules Verne, Henri Bergson, Ferdinand de Saussure, Jacques Li Goff o Claude Lévi- Strauss.

Obra d'un traductor

Adan Kovacsics. (Xile, 1953), premiat pel conjunt de la seva tasca. De procedència hongaresa i nacionalitzat espanyol, va realitzar estudis de filologia romànica, filologia anglesa i filosofia a la Universitat de Viena. El 1980 es va traslladar a Barcelona on ha treballat com a traductor, corrector i redactor. Des de 1991 es dedica gairebé exclusivament a la traducció literària. El 2007 va obtenir el Premi de Traducció atorgat pel Premi Nobel Imre Kertész en reconeixement a la tasca de traducció de la seva obra. El 2009 el govern hongarès li va concedir la distinció Pro Cultura Hungarica. La seva tasca de traducció se centra fonamentalment en obres d'autors austríacs i hongaresos.

Història d'Espanya

Pablo Fernández Albaladejo, premiat per l'obra La Crisi de la Monarquia. És catedràtic d'Història Moderna a la Universitat Autònoma de Madrid. Entre les seves obres més recents es poden citar: Fènix d'Espanya. Modernitat i cultura pròpia a l'Espanya del segle XVIII (1737-1766, Matèria d'Espanya. Cultura política i identitat a l'Espanya Moderna. A la crisi de la monarquia analitza el segle XVII espanyol com un temps de crisi, d'estancament en termes materials i humans i de punt mort polític, encara que no de decadència.

Còmic

Antonio Altarriba (guionista) i **Kim** (il·lustrador), premiats per la seva obra L'art de volar. Antonio Altarriba (Saragossa, 1952) és guionista i investigador i s'ha especialitzat en l'estudi del còmic. Es va llicenciar en Filologia Francesa i és catedràtic de literatura francesa a la Universitat del País Basc. Ha participat en diverses antologies com Relats de Saragossa, Narrativa curta a Euskadi i Els que més compten. El 1996 va guanyar el Premi El somriure Vertical de literatura eròtica amb l'obra Els cossos entreteixits i el 2002 la seva novel·la La memòria de la neu va ser guardonada amb el Premi Euskadi de Literatura.

Kim, Joaquim Aubert Puigarnau, (Barcelona, 1941). Els seus primers còmics a la revista musical Vibracions sota la influència del còmic underground dels Estats Units. Ha col·laborat en revistes, com Por Favor, Mata Ratons, Rambla, El Víbora i Makoki. El 1977 va iniciar la seva col·laboració amb el setmanari humorístic El Jueves, del qual va ser membre fundador. Per a aquesta revista va crear la seva sèrie Martínez el Facha, que ha aparegut des del primer número i durant més de 30 anys. El 1995 va ser guardonat amb el Gran Premi del Saló del Còmic de Barcelona, i el 2007 amb el Premi Internacional d'Humor Gat Perich.

Millor Labor Editorial Cultural

Editorial Alba i Editorial Akal, (ex aequo). El Premi Nacional a la Millor Tasca Editorial Cultural té per objecte distingir el conjunt d'una tasca editorial que hagi destacat per la seva aportació destacada i innovadora a la vida cultural espanyola.

Foment de la lectura

El programa Històries de Paper de Ràdio Nacional Andalusia i l'Associació Fira del Llibre de Sevilla. El Premi Nacional al Foment de la Lectura reconeix el paper que diferents persones i entitats, especialment els mitjans de comunicació, exerceixen en el foment de l'hàbit lector.

Il·lustració

Ana Juan, premiada pel conjunt de la seva obra. Llicenciada en Belles Arts per la Universitat Politècnica de València, és il·lustradora, escriptora i pintora. Ha col·laborat en revistes com Madriz, El Víbora, Metal Hurlant, Marie-Claire, New Yorker i diaris com El Mundo i El País. Ha exposat la seva obra a Ginebra, Madrid, Sevilla, Nova York, València i Barcelona, entre altres ciutats.

Periodisme cultural

Fabricio Caivano, (Barcelona, 1942). Periodista, llicenciat en Dret, i diplomàtic en Sociologia, especialitat Educació. És editor de la revista CLIJ (Quaderns de Literatura Infantil) des de la seva aparició el 1988 i va ser fundador de Quaderns de Pedagogia (1974), que va dirigir durant 25 anys; coordinador de la Secció de Cinema Documental Temps d'Història, de la Setmana de Cinema de Valladolid (Seminci) entre 1984 i 2005 i assessor i guionista del programa educatiu Aula Visual de TV3 (Televisió de Catalunya). La seva tasca periodística ha merescut el reconeixement professional amb la concessió del Premi Esteban Barcia de Periodisme Educatiu, del diari El País, entre d'altres guardons.

PREMIS NACIONALS D'ARTS ESCÈNIQUES I MÚSICA

Música

Elena Mendoza (Composició) (Sevilla, 1973), guardonada per la seva contribució a la creació musical espanyola en tots els seus camps, la seva aportació a la promoció i internacionalització de la música contemporània espanyola i, especialment, per les seves estrenes el 2009 al Festival de Música d'Alacant de fragments de teatre imaginari (primera part), i Boira a Operadhoy. El seu catàleg comprèn en la seva major part música de cambra instrumental. Té a més especial interès pel teatre, com ho testimonia l'obra de teatre musical Boira (basada en l'obra homònima de Miguel de

Unamuno), estrenada a Berlín. Actualment imparteix classes de composició i música experimental a la Universitat der Künste Berlin.

Diego Fernández Magdaleno (Interpretació) (Medina de Rioseco, Valladolid, 1971). Premiat per la seva excel·lència com a pianista, la seva constant tasca de promoció de la música espanyola, especialment la contemporània, en la seva amplitud i diversitat estètica, la seva permanent estímul per a la creació de noves obres. Ha protagonitzat més de 200 estrenes absolutes d'obres per a piano de més de 60 compositors. És director del Congrés sobre Creació Musical Contemporània de Valladolid, president a Espanya de l'European Piano Teachers Association, membre de nombre de la Reial Acadèmia de Belles Arts de la Puríssima Concepció i professor de piano al Conservatori de Valladolid, del qual va ser director.

Duo Amaral (Músiques actuals) Format per Eva Amaral i Juan Aguirre guardonat per la seva aportació a la renovació del panorama musical actual, la seva capacitat de traslladar al públic els sentiments de les joves generacions, el seu amor a la música i al seu ofici i l'alta qualitat artística, àmpliament manifestada al llarg de la seva trajectòria, així com en el seu últim treball Gat Negre-Drac Vermell. En deu anys han ofert innumbrables concerts en escenaris de tot el món i han publicat cinc discos d'estudi i un en directe. Actualment estan donant forma al seu proper àlbum.

Dansa

Rocío Molina Cruz (Interpretació) (Màlaga, 1984). Premiada per la seva aportació a la renovació de l'art flamenc i per la seva versatilitat i força com a intèrpret capaç de manejar amb llibertat i valentia els més diversos registres, característiques que s'expressen de manera especial en els seus últims treballs Or vell i Quan les pedres volen. Als 21 anys, va presentar la seva primera obra com a creadora, Entre parets. Entre els guardons que ha rebut figuren el de ballarina excel·lent en l'XI Certamen de Coreografia de Dansa Espanyola i Flamenc, i el premi de la crítica Flamenc avui a la ballarina revelació 2006.

Àngels Margarit Viñals (Creació) (Terrassa, 1960). Guardonada per la seva trajectòria com a creadora d'un llenguatge coreogràfic i estil propis que no ha deixat d'enriquir amb una constant tasca d'investigació, i pel seu reconeixement internacional i per la seva generositat en la formació de creadors contemporanis. Pertany a la primera generació de ballarins contemporanis sorgida a finals dels anys 70 l'Institut del Teatre de Barcelona, i des de 1985 dirigeix una de les companyies de dansa més consolidades del panorama nacional: Mudances, nom també de la primera peça que va muntar al capdavant de la seva formació. Com a pedagoga ha impartit cursos, tallers i repertori en diversos països i com a creadora ha

estat guardonada amb premis com el Nacional de Dansa de Catalunya en tres ocasions, el Premi Ciutat de Barcelona de les Arts Escèniques, el 1993, i el Gran Prix del Concurs coreogràfic de Bagnolet, el 1998.

Teatre

Companyia La Zaranda, S.L. per la seva capacitat de conjugar una decidida i compromesa posada en escena i un text global que entronca amb la tradició ibèrica de l'esperpent, a través d'un llenguatge contemporani de gran càrrega poètica, posat de manifest el 2009 en l'espectacle Futurs difunts. La companyia La Zaranda (Teatre inestable de Andalucía la Baixa) porta trenta anys girant per Espanya i Amèrica amb una proposta teatral diferent, arrelada en la tradició de la nostra cultura. Els seus espectacles han estat valorats pel públic i la crítica fins a convertir aquesta companyia en una de les més prestigioses del nostre país. La seva última obra estrenada és Ningú ho vol creure. La pàtria dels espectres (2010).

Teatre per a la Infància i la Joventut

Companyia Aracaladanza, guardonada pel seu compromís amb les arts escèniques per a la infància i la joventut; pel seu treball en l'àmbit del teatre-dansa, basat en una dramaturgia visual i poètica que apropa el públic infantil als nous llenguatges, per la seva exigència estètica, artística i tècnica, i per la seva projecció nacional i internacional, especialment en el seu espectacle Núvols, de 2009. Nascuda el 1994 i radicada a Madrid, la companyia reuneix un equip creatiu format pel director artístic i coreògraf Enrique Cabrera, la escenògrafa i figurinista Elisa Sanz, diverses vegades guardonada amb el Premi Max, el dissenyador d'il·luminació Pedro Yagüe, també premi Max; Rogelio Egusquiza, de l'Associació de Directors d'Escena d'Espanya (ADE), i el compositor Mariano P. Lozano. Entre els seus guardons figuren diversos Premis Max i FETEN.

Circ

Germans Álvarez, per l'alta qualitat del seu número d'equilibristes en la tècnica de doble corda elàstica, i per la seva obertura a les noves formes d'expressió circense, tant en la seva pròpia creació artística com en els espectacles que han promogut des del Circ Sensacions. Miguel i Antonio Álvarez representen la vuitena generació d'una família de gran tradició circense a Espanya, amb més de 200 anys d'història. Han recorregut amb èxit nombroses fires, festivals i participat en gires dels més reconeguts circs estrangers. Han representat a Espanya en dues ocasions al Festival Internacional de Circ de Montecarlo, el més prestigiós a nivell internacional.

PREMIS NACIONALS DE BELLES ARTS

Fotografia

José Manuel Ballester (Madrid, 1960) premiat per la seva trajectòria personal, procedent de les arts plàstiques i cristal amb rigor en el camp de la fotografia, per la seva singular interpretació de l'espai arquitectònic i la llum, i per la seva aportació destacada a la renovació de les tècniques fotogràfiques. La seva carrera artística es va iniciar en la pintura i a partir de 1990, es va centrar en la fotografia arquitectònica. Ha realitzat nombroses exposicions personals i col·lectives. En els anys 1999, 2000 i 2002 va rebre el Premi Nacional de Gravats i les seves obres formen part dels fons del MNCARS, Museu Marugame Hirai d'Art Contemporani Espanyol (Japó) i Museu ARTIUM (Vitoria), entre d'altres.

Disseny de Moda

Paco Rabanne (Passatges, Guipúscoa, 1934), guardonat per ser el dissenyador espanyol de moda viu més universal, per la seva innovació i la seva aportació a tots els àmbits de la cultura del segle XX, creant un nou concepte que escapa a qualsevol classificació convencional, en convertir la moda en expressió plàstica del seu temps. Francisco Rabaneda i Corb va estudiar arquitectura però es va fer modista i desenvolupar a França la seva carrera com a dissenyador. Va ser el primer a experimentar i impulsar la confecció de peces amb cuir, plàstic, paper, plexiglàs, benes elàstiques i metall. També ha creat un univers de fragàncies líders en tots els mercats. Ha publicat una sèrie d'obres fruit del seu ésser espiritual, entre elles, la Trilogia sobre el temps, reflexió sobre la condició humana i la recerca mística. Es va retirar com a creador d'alta costura a l'estiu de 1999.

Restauració i Conservació de Béns Culturals

Rafael Alonso, restaurador del Museu del Prado, per la seva exemplar carrera professional de restaurador i la seva especialització en el coneixement tècnic de l'obra d'El Greco, el que l'ha convertit en un dels màxims referents nacionals i internacionals de l'obra d'aquest artista. En les més de vuitanta pintures restaurades pel premiat destaquen, per la seva importància i complexitat, El Expolio, La Immaculada Oballe, El Cavaller de la mà al pit i Vista de Toledo. Ha desenvolupat també, una tasca docent com a professor de restauració de pintura a l'Escola Oficial d'Arts Aplicades a la Restauració de Madrid, des de 1978 a 1983.

Ciutats Patrimoni de la Humanitat

Oficina de la Ciutat Històrica de Rehabilitació de Santiago de Compostela (Primer Premi), per la seva actuació al Casc Històric de la ciutat, com una continuada intervenció integral modèlica, una filosofia i una manera de procedir en l'actuació arquitectònica i urbanística en els àmbits històrics, mantenint d'una banda el seu caràcter monumental i, de l'altra,

afavorint la seva habitabilitat. El projecte premiat s'exemplifica a través de 13 intervencions.

Ajuntament de Segòvia (Segon premi), pel projecte de rehabilitació de Casa de la Moneda, pel que suposa de recuperació arquitectònica d'un edifici dissenyat per Juan Herrera, per la posada en valor d'aquest patrimoni industrial i de la seva explicació a través de un projecte museogràfic. Es tracta d'una intervenció de gran envergadura tractada de manera respectuosa amb el paisatge, l'arquitectura i la història d'aquest complex arquitectònic.

PREMI NACIONAL D'INDÚSTRIES CULTURALS

Premi Nacional de Televisió

23-F, El dia més difícil del Rei (minisèrie) i Narcís Ibañez Serrador ex-aequo. 23-F, El dia més difícil del Rei, ha estat premiat en haver recreat esdeveniments històrics amb alt nivell d'exigència i àmplia acceptació de l'audiència. Els dos episodis de la minisèrie de televisió 23-F, El dia més difícil del Rei produïda per Alea Docs & Films per a TVE i TVC i es van emetre el 10 i el 12 de febrer de 2009.

Narcís Ibañez Serrador (1935, Montevideo, Uruguai) és reconegut per la seva excepcional rellevància com a creador d'un llenguatge televisiu permanent. Va debutar com a actor el 1951 i el 1957 va estrenar la seva primera comèdia, Obsessió, sota el pseudònim de Luis Peñafiel. El 1963 va estrenar l'obra teatral Aprovat en Innocència i va iniciar a TVE una prolífica etapa de produccions: Estudi 3, Demà pot ser veritat, La Història de Saint Michel, Històries per no dormir, etc. Es va iniciar com a director cinematogràfic amb la pel·lícula La Residència, estrenant posteriorment Qui pot matar un nen? (1976). El 1974 és nomenat director de Programes de Televisió Espanyola. El 1990, després de diverses etapes televisives del seu programa Un, dos, tres ... respongui una altra vegada, va estrenar simultàniament els programes Waku-Waku i Parlem de Sexe. El 2001 va tornar a l'escena teatral com a autor, director i actor al reposar la seva comèdia Aprovat en castedat. El 2002 es va estrenar al Teatro Español la seva obra L'Àguila i la Boira, per la qual va obtenir el Premi Lope de Vega.